

Selvitys vuoden 2015 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä

Tässä yhteenvedossa on listattu arviointikertomuksen tiivistelmässä esiintuodut aiheet (kohdat 1-18). Selvitykset niihin on kirjoitettu ao. kohtien jälkeen. Yhteenvedon lopussa on koottu tarkastuslautakunnan suosituksiin saadut kommentit sekä muut arviointikertomukseen tulleet kommentit.

Arviointikertomuksen tiivistelmän huomioihin esitetään annettavaksi seuraavat selvitykset

Tarkastuslautakunta:

1. Valtuuston asettamat strategiset päämäärät ja niitä toteuttavat sitovat tavoitteet toteutuivat täysin 13 tavoitteen osalta, melko hyvin toteutuneeksi todettiin seitsemän tavoitetta ja jossain määrin toteutuneeksi neljä tavoitetta. Toteutumatta jäi neljä tavoitetta. Tarkastuslautakunnalla oli huomautettavaa tai kommentoitavaa vain 14 prosentin osalta tavoitteista (edellisenä vuonna vastaavasti 36 prosentin osalta). Annetut kommentit liittyvät pääosin tavoitteiden arvioitavuuteen. Kokonaisuutena sitovien tavoitteiden mittarointi on parantunut viime vuosina.

Selvitys kohtaan 1:

Henkilöstökeskus toteaa, että tilinpäätökseen oli laitettu, että tavoite on saavutettu osittain siksi, että sairauspoissaolot olivat vähentyneet hieman (0,06 prosenttiyksikköä). Tarkastuslautakunnan yksiselitteisen näkemyksen mukaan tavoite ei toteutunut. Jatkossa siis pitää olla kategorisempi tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa - suunta ei riitä vaan vasta tavoitteen saavuttaminen.

Elinkeinopalvelut toteaa, että se on käynyt sisäisten tavoitteiden terävöittämisestä sisäistä keskustelua kehittämistilaisuuksissaan ja huomio tarkastuslautakunnan painotukset seuraavilla kierroksilla tarkemmin.

Taloussuunnittelu toteaa tyytyväisyytensä siihen, että sitovien tavoitteiden mittarointi on tarkastuslautakunnan arvion mukaan parantunut aiemmasta. Seuraavilla talousarvion valmistelukierroksilla tullaan kiinnittämään yhdessä toimialojen kanssa erityistä huomiota siihen, että kaikki asetettavat sitovat tavoitteet ovat selkeitä ja niiden toteutuminen arvioitavissa. Raportoinnin selkeyttämiseksi toteuma-arvioiden asteikko tullaan muuttamaan kolmiportaiseksi.

Konserni- ja asukaspalvelut toteavat, että arviointikertomuksen tiivistelmän kohtaan 1 ei ole oikaistavaa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että tavoite 8.2 Kaupunki luovuttaa 80 omakotitalotonttia jäi toteutumatta. Jatkuvassa myynnissä oli 37 tonttia, tarjouskilpailu järjestettiin 4 tontista keväällä 2015, 2 tontista järjestettiin tonttihaku asunomessujen aikana ja syksyllä 2015 järjestettiin yleinen haku 19 tontista. Kaupungilla on ollut asunomessualueelta tarjolla 7 pientalotonttia, joista kaikki tontit ovat myyty.

Vuonna 2015 tontteja luovutettiin 33 kpl. Tontteja oli tarjolla yhteensä 62 kpl. Syksyllä järjestettiin yleinen tonttihakukisa 19 tontista. Tiukasta aikataulusta johtuen näiden tonttien osalta tonttikaupat tehtiin vuoden 2016 alkupuolella. Tontteja on monipuolisesti tarjolla. Omakotitontteja tiedustellaan vilkkaasti; erityisesti kysellään vuokrausmahdollisuutta. Tonttien tarjonta kykenee tällä hetkellä kohtuullisen hyvin vastaamaan kysyntään.

Viime vuosina pientalorakentaminen on hiljentynyt huippuvuosista, mikä näkyy tonttikaupoissa. Syitä tähän ovat mm. se, että vanhan asunnon myynti kangertelee ja pankit ovat tiukentaneet lainanantoa. Tontteja on markkinoitu kaupungin facebook- ja www-sivuilla sekä omakoti-messuilla. Kivistön asuntomessujen ansiosta asuntontit saivat v. 2015 aikana huomattavasti näkyvyyttä.

Sivistystoimen toimiala toteaa, että sivistystoimessa monien tavoitteiden mittarointia ja raportointia hankaloittaa toimintakauden poikkeaminen kalenterivuodesta ja kaupunkitasoisesta strategiastyön syklistä. Tästä syystä mittarin lähtötaso saattaa jäädä tulostietojen laadintavaiheessa löyhäksi. Sivistystoimessa tavoitteiden mittarointia on kehitetty vuoden 2015 aikana.

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala toteaa, että kuten tarkastuslautakunta toteaa, tavoitteen 15.1. (Asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävien ohjelmien toimenpiteitä toteutetaan toimialoilla) mittarit eivät ole kaikilta osin onnistuneita kuvaamaan vuosittaista väestön hyvinvoinnin seurantaan. Sosiaali- ja terveystoimi pyrkii osaltaan löytämään jatkossa nykyistä parempia, vuosittain seurattavissa olevia mittareita, joilla voidaan seurata yhden kunnan päätehtävistä – väestön hyvinvoinnin edistämisen – toteutumista.

Väestön terveyden ja hyvinvoinnin muutokset ovat hitaita ja ovat seurausta hyvin monenlaisista yhteiskunnallisista ja yksilöllisistä tekijöistä ja valinnoista. Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa hyvinvoinnin kehitykseen ovat rajalliset mutta palvelujen järjestäjän roolissa oleelliset. Kuntavertailut mahdollistavat valtakunnallinen indikaattoritieto on yleensä saatavilla lähes vuoden viiveellä verrattuna kunnan omiin tilinpäätöstietoihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon käytettävissä oleva (lähes) ajantasainen seurantatieto muodostuu pääosin sosiaali- ja terveystoimien käytöstä, mikä kuvaa paitsi väestön palvelutarpeita, myös palvelujärjestelmän toimivuutta ja painopisteitä. Erilaiset koko väestöön kohdistuvat kysely- yms. tutkimukset tarjoavat parhaimmillaan palvelujen käyttöä kattavamman kuvan väestön terveyden ja hyvinvoinnin kehityssuunnista, mutta kuten tarkastuslautakunta toteaa, viime vuonna toteutetun kansallisen tutkimuksen kuntatasoiset tulokset jäivät teknisistä syistä saamatta.

Tarkastuslautakunta:

2. Kaupunginvaltuusto asetti myös merkittäville konserniyhteisöille tavoitteet vuodelle 2015. Nämä tavoitteet toteutuivat 68 prosenttisesti ja toteutumatta jäi 32 prosenttia. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että yhtiöjärjestyksestä tulee käydä ilmi yhtiöiden toiminnan tarkoitus. Tavoitteen tulee toteuttaa yhtiön tarkoitusta. Tarkoitus puolestaan toteuttaa koko kaupungin strategiaa konsernistrategian mukaisesti.

Selvitys kohtaan 2:

Konserni- ja asukaspalvelut toteavat, että arviointikertomuksen tiivistelmän kohtaan 2 ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

3. Vantaan käyttötalouden kehitys oli vuonna 2015 selvästi ennakoitua parempi ja tulos positiivinen. Kaikki toimialat alittivat talousarviossa arvioidut menot ja tulot ylittyivät. Investointimenot alittuivat selvästi ja vaikka kaupungin lainamäärä kasvoi, niin nettolainanotto oli 22,1 miljoonaa euroa, kun ennuste oli 89 miljoonaa euroa. Iso velkamäärä (5 312 euroa/asukas) on edelleen suuri taloudellinen riski ja haasteena on myös kunnallisveron heikko kehitys. Vantaan toteuttamat laajat liikenne- ja asuinalueinvestoinnit (Kehärata, Kehä III ja Kivistö) tuonevat kaupunkiin kuitenkin runsaasti uusia veronmaksajia, jolloin verotulot kasvavat ja uusiin palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan. Suurten kaupunkien talouden tunnusluvut pysyivät kokonaisuutena tarkastellen melko samalla tasolla vuodesta 2014. Myöskään kaupunkitasolla ei ollut isoja muutoksia. Vantaalla yksi tunnusluku parani ja Vantaan tunnusluvuista neljä on heikolla tasolla.

Selvitys kohtaan 3:

Taloussuunnittelu toteaa selvityksensä, että kaupungin korkeaan lainamäärään liittyvät talouden haasteet ovat ennallaan huolimatta vuoden 2015 budjetoitua paremmasta taloudellisesta tuloksesta. Suurten investointihankkeiden jälkeen tulee huolehtia kokonaistalouden tasapainosta, jotta kaupungin lähes 1,1 miljardin euron lainasalkun kehitys saadaan pidettyä hallittuna. Huolimatta voimistuneesta väestönkasvusta on kaupungin verotulojen kasvu ollut matalalla tasolla johtuen ansiotulojen ja työllisyyden heikosta kehityksestä. Mahdollisella maakunta-/sote-uudistuksella on toteutuessaan lähivuosina merkittävät vaikutukset kaupungin toimintaan ja talouteen. Toteutuessaan uudistus korostaa entisestään kaupungin korkeaan lainamäärään liittyviä riskejä toiminnan ja tulopohjan volyymien puolittuessa.

Konserni- ja asukaspalvelut toteavat, että arviointikertomuksen tiivistelmän kohtaan 3 ei ole oikaistavaa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että vuonna 2015 toimialan käyttötalouden tulot ylittyivät 36 miljoonaa euroa. Toimialan tulot ylittivät budjetin etenkin sopimus- ja maanlajitystuloissa sekä maanmyyntituloissa. Menot pysyi-

vät budjetoidussa tasossa pois lukien tilakeskuksen vuokramenojen sekä liikuntayhtiöiden ja VTK:n sulautumisesta aiheutuvien ylläpitomenojen kasvusta aiheutuneet määrärahaylitykset.

Tarkastuslautakunta:

4. Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakunnat suorittivat yhteisen arvioinnin, jonka aiheena oli nuorisotakuun toteutuminen ja vaikuttavuus Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Kauniaisissa. Nuorisotakuun yhteiskuntatakuu ei täysin toteudu missään kaupungeista. Pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista se on toteutunut parhaiten Vantaalla. Koulutustakuu toteutuu hyvin kaikissa kaupungeissa ja sen onnistumisen eteen on Vantaallakin tehty töitä jo vuosia. Nuorten aikuisten osaamisohjelmaa on toteutettu suunnitellusti. Vaikuttavuuden mittaamisessa on vielä kehitettävää.

Selvitys kohtaan 4:

Konserni- ja asukaspalvelut toteavat, että arviointikertomuksen tiivistelmän kohtaan 4 ei ole oikaistavaa.

Sivistystoimen toimiala toteaa, että sivistystoimessa monien tavoitteiden mittarointia ja raportointia hankaloittaa toimintakauden poikkeaminen kalenterivuodesta ja kaupunkitasoisesta strategiatyön syklistä. Tästä syystä mittarin lähtötaso saattaa jäädä tulostuloksen laadintavaiheessa löyhäksi. Sivistystoimessa tavoitteiden mittarointia on kehitetty vuoden 2015 aikana.

Tarkastuslautakunta:

5. Kaupungin henkilöstöpolitiikassa painotetaan arvojen ja asenteiden sekä strategisen johtamisen tärkeyttä. Vuonna 2015 on oppimisen ja osaamisen kehittämiseen valittu Metropolia ammattikorkeakoulu kaupungin ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen tuottajaksi. Henkilöstöhallinnolle asetetut tavoitteet eivät kuitenkaan toteudu odotetulla tavalla. Erityisesti sairauspoissaoloja koskeva tavoite jäi tavoitetasostaan. Siksi vuoden 2015 aikana on kehitetty niin sanottu tuunatun työn toimintamalli, jolla pyritään luomaan työntekijöille mahdollisuus osallistua työn tekoon, vaikka sataprosenttinen oman työn tekeminen ei olisikaan mahdollista. Tarkastuslautakunta suosittelee vuoden 2014 arviointikertomuksessaan tasa-arvolain mukaisesti selvittämään palkkakartoituksen avulla, ettei saman työnantajan palveluksessa olevien samaa tai samanarvoista työtä tekevien naisten ja miesten välillä ole perusteetonta palkkaeroa. Lautakunta suositteli, että kartoituksen tuloksia tuodaan esiin tulevaisuuden henkilöstökertomuksissa. Vantaa on selvittänyt tutkimuksen tuloksia vuoden 2015 henkilöstökertomuksessa. Palkkapolitiikasta on tehty tutkimus, jonka mukaan Vantaalla ei ole havaittavissa, että ”naisten euro olisi pienempi kuin miehen euro”. Tutkimuksesta ilmenee, että palkkaukseen vaikuttavat erilaiset alavalinnat jo opiskeluvaiheessa. Myös eri ammattiryhmillä olevat omat virka- ja työehtosopimukset ja työmäärä vaikuttavat vertailuun. Naisten ja miesten palkkaero pienenee, kun ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken. Samasta tehtävästä maksetaan tutkimuksen mukaan samaa tehtäväkohtaista palkkaa.

Selvitys kohtaan 5:

Henkilöstökeskus toteaa, että Vantaalla tehty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan liittyvä tutkimus palkoista osoittaa, että Vantaalla ei ole havaittavissa, että ”naisen euro olisi pienempi kuin miehen euro”. Palkkaeroja selittävät erilaiset alavallinnat jo opiskeluvaiheessa sekä eri ammattiryhmien omat virka- ja työehtosopimukset ja työmäärä. Naisten ja miesten palkkaero pienenee, kun ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken. Samasta tehtävästä maksetaan tutkimuksen mukaan samaa tehtäväkohtaista palkkaa. Työnantaja ja henkilöstöjärjestöjen edustajat ovat sopineet, että palkkaraportointia kehitetään edelleen, jotta myönteinen kehitys varmistetaan jatkossakin.

Tarkastuslautakunta:

6. Vantaan elinkeinopolitiikan tavoitteet liittyvät kaupungin strategisena päämääränä olevaan elinvoiman vahvistamiseen. Vuonna 2015 kyseistä päämäärää edistettiin elinvoimaohjelmaa toteuttamalla. Ohjelman keskeisiä toimenpiteitä olivat kaupungin näkyvyyden vahvistaminen, uudentyypisen yrityspalvelun, yrityskiihdyttämö Turbiinin, käynnistäminen ja matkailutuotteiden profilointi. Kehäradan yhdistämien asuin- ja työpaikka-alueiden kehittäminen, profilointi ja markkinointi ovat sekä Vantaan elinkeinopolitiikan että elinvoimaohjelman keskeisiä tavoitteita. Elinvoimaohjelman 45 tavoitteesta 15 tavoitteen toteuttaminen jatkuu vuonna 2016. Kaikki tavoitteet ovat toteutumassa.

Selvitys kohtaan 6:

Elinkeinopalvelut toteaa, että kaupungin näkyvyyttä on edelleen vahvistettu erityisesti elinkeinopolitiikan näkökulmasta ja se on ilmentynyt erityisesti kaupungin uuden brändi-ilmeen ja Aviapolis –alueen näkyvyyden lisäämisellä sekä kaupunkitilassa, lentoasemaympäristössä kuin eri medioissa. Lisäksi kaupungin matkailun ja elinkeinokehittämisen näkyvyyttä on vahvistettu VisitVantaa ja BusinessVantaa -sivustojen avaamisella.

Tarkastuslautakunta:

7. Yleisjaosto on seurannut ja ohjeistanut tytäryhtiöiden toimintaa konsernistrategian mukaisesti. Uudessa kuntalaissa korostetaan entistä kuntalakia enemmän kuntakonsernien nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä sekä onnistunutta johtamista. Konsernijohtaminen jäntevöityy uuden kuntalain myötä ja johtamisen merkitys kasvaa kuntien yhä monipuolisemmassa toiminnassa. Kunnan poliittisessa johtamisessa korostuu strateginen johtaminen ja myös kunnan tytäryhtiöt tulee velvoittaa omistajaohjauksen avulla huomioimaan kuntakonsernin kokonaisuus (KuntaL 410/2015 § 47). Kaupungin tulee määritellä selkeä konsernistrategia ja omistajaohjauksen periaatteet sekä tarkastuslautakunnan rooli, jotta tarkastuslautakunta voisi toteuttaa lakisääteistä tehtäväänsä.

Selvitys kohtaan 7:

Kaupunginhallituksen talvella (8.2.2016 § 17) nimeämässä Johtamisen ja demokrati-an kehittämistoimikunnassa uudessa kuntalaissa korostettu kunnan toiminnan joh-taminen ja konsernijohtaminen on nostettu toimikunnan työn keskiöön jo heti alusta lähtien. Erityisesti näkökulma oli esillä syyskuussa 2016 järjestetyssä Uuden sukupol-ven organisaatiot (USO) -työpajassa. Näkökulma on keskeinen toimikunnan syksyn työohjelmassa muutoinkin. Toimikunta ei vielä ole tehnyt konsernijohtamista koske- via linjauksia.

Hallintosäännön kokonaisuudistus on meneillään. Siihen siirrettäneen myös osia ny- kyisestä konsernistrategiasta. Uuden hallintosäännön on tarkoitus tulla voimaan kun- talain edellyttämällä tavalla 1.6.2017.

Konserni- ja asukaspalvelut toteavat, että arviointikertomuksen tiivistelmän kohtaan 7 ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

8. Tietotekniikan avulla on tavoitteena parantaa tuottavuutta. Sähköisten palvelujen li- sääminen, sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja työnteon paikasta riip- pumattomien pilvipalvelujen käyttöönotto ovat viime aikoina toteutettuja toimenpi- teitä. Sähköisten palveluiden arkkitehtuuri on saatu määriteltyä ja jatkossa hankin- nat voidaan tehdä siten, ettei päällekkäisyyksiä tule. Kaupungin täytyy turvata riittä- vät resurssit, jotta sähköisten palveluiden kehittämisessä edetään nopeammin.

Selvitys kohtaan 8:

Konserni- ja asukaspalvelut toteavat, että arviointikertomuksen tiivistelmän kohtaan 8 ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

9. Asuntomessut Vantaan Kivistössä onnistuivat kaupungin näkökulmasta hyvin ja nii- hin liittyvät tavoitteet saavutettiin. Erityisesti näkyvyys mediassa oli hyvä, me- diaosumia oli 648 ja messuilla vieraili 826 median edustajaa. Kaupungilta oli oikea päätös pitää kiinni siitä, että Kehärata saatiin käyttöön ennen messujen alkua. Mes- suilla vieraili 138 756 kävijää joista 30 prosenttia tuli junalla ja 62 prosenttia omalla autolla.

Selvitys kohtaan 9:

Viestintä toteaa, että kertomukseen on koottu hyvin asuntomessujen, Kehäradan ja niihin liittyvän näkyvyyden mittareita. Medianäkyvyys oli laadultaan kaupungin kan- nalta positiivista. Kehäradan lentokentän aseman viivästyminen ja HSL:n syöttölii- kennejärjestelyt aiheuttivat jonkin verran negatiivista mediahuomiota. Positiivinen medianäkyvyys on jatkunut edelleen.

Markkinoinnin päätavoite vuonna 2015 oli asuinalueissa. Vantaalle rakennetaan paljon ja muutto Vantaalle on ennätyksellistä.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että runsas julkisuus messukesänä oli sävyltään pääsääntöisesti positiivista tai neutraalia. Kehäradan valmistuminen ja asuntomessut selvästi hyötyivät toistensa julkisuusarvosta. Erityisenä onnistumisena mainittakoon myös City Mobil2 –projektin kuskittomat bussit, jotka kuljettivat messuvieraita Kivistön asemalta messualueelle. Kuskittomilla ajoneuvoilla tehtiin yli 10 000 matkaa messujen aikana.

Asuntomessualueen kunnallistekniikka rakennettiin 1,5 vuoden tiukassa aikataulussa, asemakaavaan kohdistuneesta valituksesta sekä alueelta löytyneistä liito-oravien pesäpuista johtuen. Aikataulupaineista huolimatta alue toteutettiin korkeatasoisena: huomiota on kiinnitetty niin hulevesien käsittelyyn kuin moderniin, valaisinkohtaisesti säädeltävään led-valaistukseenkin. Messualueen itäosassa sijainneisiin hiekkakuoppiin toteutettiin Kvartsijuonenpuiston toimintapuisto.

Valitettava kiista asuntomessualueen putkijätejärjestelmän liittymiseshdoista kaupungin ja pienkiinteistöjen omistajien välillä jatkuu edelleen. Elokuuhun 2016 mennessä järjestelmään on liittynyt noin puolet pienkiinteistöistä.

Asuntomessualueen tonteista kaupunki sai maanmyyntituloa 9 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunta:

10. Kehäradan käyttöönoton myötä radanseudun houkuttelevuus tulevaisuuden rakennus- ja asuinalueena on kasvanut. Erityisesti tämä nousi esiin asuntomessututkimuksen palautteissa. Kehärata on merkittävä parannus pääkaupunkiseudun ja erityisesti Vantaan liikenneyhteyksiin. Linjauudistuksen jälkeen esiin nousseita katvealueiden ongelmia tulee seurata. Kehäradan rakentaminen on ollut suuri ja kallis investointi, mutta se on nähtävä maankäytön tehostamisen mahdollistajana ja sijoituksena tulevaisuuteen.

Selvitys kohtaan 10:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että Kehäradan matkustajamäärät ovat jatkuvassa kasvussa ja hanke on parantanut Vantaan julkisuuskuvaa. Erityisesti kohtuuhintainen asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana Kehäradan asemien ympäristöissä. Vehkalan työpaikka-alueen ensimmäinen hanke käynnistyy v. 2016.

Kehäradan liityntälinjaston käyttäjämääriä ja palautetta seurataan aktiivisesti yhteistyössä HSL:n kanssa. Vuoden liikennöinnin jälkeen kehärata ja liityntälinjat ovat tulleet joukkoliikenteen säännöllisille käyttäjille tutuiksi. Tilanne on siten vakiintunut ja mahdollisia jäljelle jääneitä aikataulu- ja linjastopuutteita voidaan parantaa saadun palautteen perusteella.

Tarkastuslautakunta:

11. Myönnettyjen rakennuslupien määrä kasvoi rakennusvalvonnan tulosalueella merkittävästi Vantaalla erittäin kiivaana jatkuneen rakentamisen johdosta. Tämä vaikutti myös tulosalueen talouteen ja toimintakate toteutui selvästi arvioitua parempana. Tärkeänä asiakaspalvelun joustavuuden ja tuottavuuden kohottamiseen tähtäävänä toimenpiteenä rakennusvalvonnassa on ollut siirtyminen sähköiseen lupamenettelyyn ja yhden luukun periaatteeseen. Sähköinen asiakaspalvelu ja yhden luukun periaate on ollut käytössä pientalorakentamisen osalta jo marraskuusta 2014 ja vuoden 2015 marraskuussa käytäntö laajeni kaikkea rakentamista koskevaan lupamenettelyyn. Asiakas saa lupapiste.fi nettiosoitteessa kaiken rakennuslupaan liittyvän palvelun. Tämä tehostaa lausuntomenettelyjä ja vähentää varsinaisia asiakaskäyntejä. Palvelua kehitetään edelleen entistä monipuolisemmaksi. Vantaan asuntomessualueesta tehdyn digitaalisen 5Dmallinnoksen kehittäminen tarjoaa tulevaisuudessa uusia mahdollisuuksia rakennetun ympäristön tarkasteluun, suunnitteluun ja rakentamisen vaikutusten ennakkointiin.

Selvitys kohtaan 11:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että Vantaan rakentamisen tahti on vain kiihtynyt. Kesäkuun 2016 loppuun mennessä oli luvitettu yli 3600 asuntoa kun normaalivuoden määrä on ollut alle 2000 ja MAL tavoite 2400 asuntoa koko vuoden aikana.

3 D kaupunkimallin kehittämistä varten toimiala on keväällä 2016 päivittänyt koko Vantaan laserkeilausaineiston. Aineistoa täydennetään loppukesästä viistokuvaamalla lentokoneesta viiden kameran avulla vantaan alue ja näin saadaan LOD 2 –tason 3D malli koko Vantaasta. Mallia täydennetään päivittyvillä rakennuslupasuunnitelmillä, jotka liitetään saatuun malliin. Rakennusvalvonnassa on käynnissä kehitystyö, jonka avulla tämä ns. Täydentyvä kaupunkimalli saadaan mahdollisimman pitkälle automatisoitua. Jatkossa kaupunkimalli toimii monellakin eri tavoilla kansalaistoiminnan ja kansalaisvaikuttamisen alustana.

Tarkastuslautakunta:

12. Vantaan kaupungin varikolle on keskitetty kaupungin ajoneuvo-, kone- ja lisälaittekaluston hankinta, hallinnointi sekä tähän liittyvä huolto- ja korjaamotoiminta. Näin on saatu yhtenäiset käytännöt ajoneuvokalustoon liittyvissä asioissa. Samalla on muodostunut kokonaiskuva kaluston määrästä ja kustannuksista. Tällä tiedolla voidaan tehostaa kaluston yhteiskäyttöä ja ajoneuvojen käytön sekä siihen liittyvien kustannusten valvontaa. Merkittävä ajoneuvojen käyttöä tehostava toimi on ollut paikkatietojärjestelmän asentaminen 240 kaupungin ajoneuvoon. Järjestelmän avulla saadaan tarkat tiedot ajoneuvon liikkeistä ja työtiedoista. Näin voidaan valita tehtävään aina lähin ajoneuvo ja lyhentää ajoreittejä. Myös ajoneuvojen käytön raportointi monipuolistuu ja tehostuu järjestelmän avulla. Järjestelmän tuottaman tiedon avaamista kuntalaisten käyttöön testattiin 2016 avaamalla palvelu, jossa kuntalaiset pys-

tyivät seuraamaan lumiaurojen kulkua. Palvelusta on jatkossa tarkoitus tehdä pysyvä.

Selvitys kohtaan 12:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala toteaa, että ajoneuvojen seurantajärjestelmän avulla on mahdollista parantaa mm. kaupungin ajoneuvojen käyttöastetta, vähentää polttoaineen kulutusta ja tehostaa henkilöstön työajan käyttöä. Lisäksi järjestelmän tietoa voidaan hyödyntää mm. esim. liukastumisiin liittyvissä korvausvaatimusten käsittelyn yhteydessä. Jatkossa järjestelmän eri ominaisuuksien hyödyntämistä tehostetaan järjestelmän toimittajan järjestämällä koulutuksella hyvässä yhteistyössä kaupungin henkilöstön kanssa. Kuntalaisen kannalta seurantajärjestelmä mahdollistaa myös esim. talviylläpitokaluston seurannan, jolloin internetin välityksellä näkee kaupungin ja sen palvelutuottajien auraus- tai hiekoituskaluston ajantasaisen sijainnin. Tästä palvelua on tarkoitus jatkossa muodostaa pysyvä.

Tarkastuslautakunta:

13. Vantaan ammattiopisto Varia on saanut vuosittain lisää opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämisluvan mukaisia koulutuspaikkoja. Oppilasmäärä onkin koko ajan kasvanut, vaikka kaikkia järjestämisluvan mukaisia paikkoja ei ole saatu täytettyä. Sekä Varian omassa strategiassa että Vantaan vuoden 2015 kaupunkistrategiassa on yhdeksi tavoitteeksi asetettu ammatillisen koulutuksen keskeytysten vähentäminen. Varia on toteuttanut keskeyttämisten vähentämiseksi useita toimenpiteitä. Mitään kunnon lääketta ei ole kuitenkaan löydetty ja keskeyttämiset lisääntyivät hieman vuonna 2015. Varian taloustilanne on huolestuttava. Ammatillisen koulutuksen valtionosuuksia aiotaan leikata jopa 15 prosenttia. Varia on jo aloittanut säästö- ja tehostamistoimenpiteet. Yksi keino kompensoida leikkauksia on kasvattaa oppilasmääriä niin, että kaikki koulutuspaikat saadaan täytettyä.

Selvitys kohtaan 13:

Sivistystoimen toimiala toteaa, että säästö- ja tehostamistoimintaa on toteutettu vuoden 2015 lopussa hyväksytyn uuden strategian pohjalta. Varian organisaatiota kenne muutettiin paremmin tavoitteita vastaavaksi: hallinnon tehtäviä ja opetusalojen vastuualat jaettiin uudelleen, aikuisten koulutus hajautettiin opetusaloille.

Opiskelijamäärän kasvattaminen ei ole mahdollista tavoitellusti vuonna 2017, koska valtionosuuden rahoituksen tasoa on esitetty leikattavaksi 12,5 %. Koulutuksen järjestäjä päättää kohdistetaanko rahoituksen leikkaus opiskelijapaikkoihin vai toiminnan tehostamiseen vai molempiin. Variassa edellytetyt säästöt kohdistetaan sekä opiskelijamäärään että toiminnan tehostamiseen.

Toiminnallisesta näkökulmasta tehostamistoimintaa tehdään allokoimalla opetusresursseja uudelleen osaamisperusteisuuteen siirtymisen yhteydessä, tehostamalla ja vähentämällä tilojen käyttöä sekä kehittämällä jatkuvaa opiskelijahakua, jolla mahdollistetaan opetusryhmien täydentäminen kesken lukuvuoden.

Tarkastuslautakunta:

14. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos MERCURIA menestyy. Nuorisokoulutuksen linjat ovat vetäneet opiskelijoita useana vuonna yli opiskelijakiintiön. Oppilaitos on myös useana vuonna peräkkäin saanut parhaat tuloksellisuuspisteet pääkaupunkiseudun kauppallisista oppilaitoksista. Toiminnassaan oppilaitos pyrkii koko ajan kehittymään ja saamaan työelämän vaatimukset mahdollisimman hyvin huomioonotetuksi opetuksessa. Työelämän kanssa tehtävän koulutus- ja harjoitteluyhteistyön vahvistamiseksi Kauppiaitten Kauppaoppilaitos, Vantaan kaupunki, kauppakeskus Jumbo ja viihdekeskus Flamingo muodostivat vuonna 2015 Kauppakeskusakatemiaksi kutsutun toimintamallin. Sillä toteutetaan Vantaan elinvoimaohjelmaa. Haastetta taloudelle ovat aiheuttaneet valtionosuuteen jo tehdyt leikkaukset ja tulevaisuudessa odotettavissa olevat lisäleikkaukset. Talous on kuitenkin vakaalla pohjalla ja uusien koulutustuotteiden kehitystyö asiakaspinnan laajentamiseksi on aloitettu.

Selvitys kohtaan 14:

Elinkeinopalvelut toteaa, että Kauppakeskusakatemia saatiin pystyyn kaavaillusti mutta Mercuriassa tapahtuneiden henkilöstövaihdosten myötä toiminta on sittemmin hiipunut ja odottaa uutta liikkeellelähtöä.

Konserni- ja asukaspalvelut toteavat, että arviointikertomuksen tiivistelmän kohtaan 14 ei ole oikaistavaa.

Sivistystoimen toimiala (täydennys vastaukseen lautakuntakäsittelyjen jälkeen) toteaa, että Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy on lukuvuonna 2016 – 2017 lisännyt merkittävästi resursseja kehittämistyöhön. Strategiaa on uudistettu ja yhtiö valmistautuu ammatillisen koulutuksen reformiin ja uudenlaiseen opettajuuteen.

Vuonna 2017 valtionosuusleikkaus on n. 12 %. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy on pitkän tähtäimen taloussuunnittelulla ja tarkalla kustannuskurilla valmistautunut tulopohjan kaventumiseen. Eläkkeelle siirtyneiden tilalle ei ole palkattu uutta henkilöstöä ja osaamisperusteisen opetussuunnitelman myötä perinteinen lähiopetus on vähentynyt. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy on aloittanut yhteistyön Suomen Liikemiesten Kauppaopiston kanssa ammatti- ja erikoisammattitutkintojen toteuttamisessa.

Tarkastuslautakunta:

15. Vantaan aikuisopisto katsoo kriittisiksi kehittämiskohteikseen erityisesti toiminnan tehostamisen ja opistoa koskevan taloustiedon parantamisen, ajantasaistamisen ja tämän tiedon raportoinnin kehittämisen sähköisten työkalujen avulla. Uusi kurssihallintojärjestelmä on jo tehostanut eri hallintorutiineja ja asiakasviestintää. Jatkossa järjestelmällä saadaan parannettua myös talousseurantaa sekä raportointia. Aikuisopiston tulopohja heikkeni, kun opistoa ei enää valittu maahanmuuttajille suunnatun työvoimapoliittisen suomen kielen koulutuksen järjestäjäksi. Aikuisopisto on aloittanut säästötoimenpiteet ja pysyi vuonna 2015 muutetun talousarvion toimintakatetavoitteessa. Nopeasti kasvaneiden turvapaikanhakijamäärien johdosta kotoutumis-

koulutuksen tarve tulee jatkossa kasvamaan. Vielä ei tiedetä lisääkö kotoutumiskoulutuksen kasvava tarve myös aikuisopiston kaltaisten oppilaitosten mahdollisuuksia järjestää kotoutumiskoulutusta. Aikuisopistolla on kuitenkin runsaasti kokemusta maahanmuuttajien koulutuksesta ja näin hyvät valmiudet kotoutumiskoulutusten järjestämiseen.

Selvitys kohtaan 15:

Sivistystoimen toimiala toteaa, että tarkastuslautakunnan huomiot ovat oikeaan osuvia ja varsin positiivisia opiston osalta. Tarkastuskertomuksen Aikuisopistoa käsittelevän kohdan 7.3 Aikuisopisto ensimmäisessä kappaleessa todetaan, että arviointikäynnillä toimintaa esitteli ammattiopiston rehtori. Paikalla oli kuitenkin aikuisopiston rehtori.

Lautakunta suosittelee jo aloitettujen talouden ja toiminnan tehostamistoimien jatkamista. Näin on toimittu ja tullaan toimimaan. Aikuisopisto on pystynyt tehostamaan toimintaansa merkittävästi siirtämällä paljon rutiininomaista ihmistyötä vaativia toimistotehtäviä Kursor-järjestelmän kautta automaattisesti tai lähes automaattisesti hoidettaviksi. Opiston talousennusteen mukaan kate ei ylitä tänä vuonna. Ennusteen laatiminen on hyvin haastavaa opiston toiminnan luonteen vuoksi. Suurin osa kansalaisopiston tuloista kertyy syyslukukauden aikana. Kurssit alkavat portaittain syyskuun puolivälin paikkeilla, ja ilmoittautuminen kursseille alkaa 10.8. Näin ollen tässä vaiheessa on hyvin vaikea arvioida asiakkaiden ilmoittautumisinnostusta kursseille. Ennuste on tehty kuitenkin kahden viimeisimmän vuoden toteumatietojen perusteella, joten suuria muutoksia ei pitäisi olla odotettavissa.

Tarkastuslautakunta:

16. Varhaiskasvatuksen tulosalueella jatkettiin jo vuonna 2014 aloitettua palvelumuotoilua, jonka pyrkimyksenä on vakiinnuttaa palvelujen yhteissuunnittelu palvelujen käyttäjien kanssa. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvoi suunnitellusti vuonna 2015 ja näiden palvelujen osuutta kasvatetaan lisäämällä palvelusetelipäivähoidon osuutta. Palvelusetelipäivähoidon lisäämisellä saadaan monipuolistettua palvelutarjontaa ja samalla pienennettyä kaupungin investointitarpeita. Uudenlaisia menetelmiä lasten kasvun ja kehityksen tukemiseksi on haettu palkkaamalla päiväkoteihin taidepedagogeja. Tästä kokeilusta on saatu hyviä kokemuksia. Varhaiskasvatustilan muutoksen myötä Vantaa rajaa subjektiivista päivähoito-oikeutta 2016. Varhaiskasvatuksen tulosalue tulee tekemään hyvissä ajoin yhteistyötä niiden perheiden kanssa, joita päivähoito-rajaukset koskevat. Näin pyritään löytämään perheitä ja lapsia parhaiten palveleva tapa järjestää päivähoito 20 viikkotuntin laajuisena. Sinirikon päiväkodin investointihankkeella vastattiin ympärivuorokautisen päivähoito-alueen kasvavaan palvelutarpeeseen. Uudet tilat ovat osoittautuneet hyvin toimiviksi.

Selvitys kohtaan 16:

Sivistystoimen toimiala toteaa, että varhaiskasvatuksen tulosalueella jatkettiin jo vuonna 2014 aloitettua palvelumuotoilua, jonka pyrkimyksenä on vakiinnuttaa palvelujen yhteissuunnittelu palvelujen käyttäjien kanssa. Palvelumuotoilutilaisuuksia on ollut yhteensä 18 kpl.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvoi suunnitellusti vuonna 2015 ja näiden palvelujen osuutta kasvatetaan lisäämällä palvelusetelipäivähoidon osuutta. Palvelusetelipäivähoidon lisäämisellä saadaan monipuolistettua palvelutarjontaa ja samalla pienennettyä kaupungin investointitarpeita.

Palvelusetelipäivähoidossa oli 551 lasta 1/2016 ja 749 lasta 8/2016. Ostopalvelusopimuksiin perustuva varhaiskasvatus päättyi 31.7. Ostopalvelupäiväkodit siirtyivät palvelusetelituottajiksi. Uudet yksityiset päiväkodit: Aarresaari päiväkoti aloitti toimintansa 1.1.2016 (108 paikkaa), Jalokivi (54 paikkaa) ja Oivallus (73 paikkaa) elokuussa 2016. Säästöä: Kolmen päiväkodin investointikustannukset arviolta n. 15 M€. Uudenlaisia menetelmiä lasten kasvun ja kehityksen tukemiseksi on haettu palkkaamalla päiväkoteihin taidepedagogeja. Tästä kokeilusta on saatu hyviä tuloksia. Varhaiskasvatukseen on palkattu elokuun 2016 alusta 15 Taidepedagogia vakinaisesti kasvun ja oppimisen tukeen. Tarkoituksena on parantaa kasvun ja oppimisen tuen laatua vähentämällä samalla avustajien palkkaamista Seuresta.

Varhaiskasvatuslain muutoksen myötä Vantaa rajaa subjektiivista päivähoito-oikeutta 2016. Varhaiskasvatuksen tulosalue tulee tekemään hyvissä ajoin yhteistyötä niiden perheiden kanssa, joita päivähoiton rajaukset koskevat. Näin pyritään löytämään perheitä ja lapsia parhaiten palveleva tapa järjestää päivähoito 20 viikkotunnin laajuisena. Palvelumuotoilutilaisuuksia ollut yhteensä 18 kpl joissa on vanhempien kanssa keskusteltu 20 tunnin palvelun järjestämisestä. Kaikille varhaiskasvatuksen asiakkaille järjestettiin myös Webropol kysely joulutammikuussa, johon tuli yli 900 vastausta. Näiden perusteella Vantaalla tarjotaan 20 tuntia palvelua kaikissa päiväkodeissa 4t/5pv viikossa sekä jokaisella alueella vähintään yhdessä päiväkodissa 6-7t/pv 3pv viikossa.

Sinirikon päiväkodin investointihankkeella vastattiin ympärivuorokautisen päivähoiton kasvavaan palvelutarpeeseen. Uudet tilat ovat osoittautuneet hyvin toimiviksi.

Tarkastuslautakunta:

17. Sosiaali- ja terveydenhuollon oman toiminnan menot alittivat talousarvion 7,5 miljoonalla eurolla, joista toimeentulotukimenojen alitus oli 4 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon menot sen sijaan ylittivät alkuperäisen talousarvion lähes 19 miljoonalla eurolla. Jatkossa on erittäin tärkeää, että erikoissairaanhoidossa tuottajan (HUS) ja järjestäjän (Vantaa) talousarviot ja tulostavoitteet sovitetaan yhteisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollossa tulee kiinnittää erityistä huomiota palvelujen laadun ja resurssien turvaamiseen kaikilla toimintasektoreilla. Pätevien työntekijöiden saamiseksi on tehtävä edelleen uusia avauksia. Johtaminen, työolosuhteet ja niiden jous-

tot ja palkkaus ovat avainasemassa, jotta työntekijöiden vaihtuvuus saadaan hallintaan.

Selvitys kohtaan 17:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala toteaa, että lastensuojelun henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden turvaamiseksi sosiaalityöntekijöiden palkkausta saatiin tarkistettua vastaamaan pääkaupunkiseudun palkkatasoa. 1.3.2016 voimaantullut uusi sosiaalihuollon ammattihenkilölaki tiukensi sijaisten kelpoisuusehtoja ja on osaltaan vaikeuttanut pätevien sijaisten saamista. Lääkäritilanne toimialalla on hieman parantunut. Pätevän henkilökunnan saamiseksi onnistunut työharjoittelu ja perehdytys ovat arvokkaita rekrytointivaltteja. Toimialan pitkäjänteinen kehittämistyö toi Myyrmäen terveysasemalle vuoden 2015 koulutusterveyskeskuspalkinnon.

Tuunatun työn toimintamalli otettiin onnistuneesti käyttöön helmikuussa 2016. Työhyvinvointiasiantuntijoiden terveys- ja turvallisuuskäynneillä tuetaan työyhteisön työhyvinvointia ja työssä jaksamista. Palvelujen laadun turvaamiseksi toimialalla on panostettu v. 2015 – 2016 erityisesti potilas- ja asiakasturvallisuuteen mm. kattavalla lääkehoitolupakoulutuksella sekä ottamalla HaiPro-ilmoitusohjelma käyttöön.

Toimialalla kiinnitetään jatkuvasti huomiota johtamisen laatuun ja mahdollistetaan esimiesasemassa oleville johtamisessa kehittyminen. Etätyön mahdollisuuksia hyödynnetään niissä töissä, joihin se sopii.

Olisi perusteltua, että Vantaan ja HUS:n talousarvioissa olevat erikoissairaanhoidon määrärahat olisivat samat, ja tähän kyllä pyritään kuntaneuvotteluissa. Ongelmaksi muodostuu HUS:n ja Vantaan erilainen tapa budjetoida sekä päätöksenteon aikataulujen yhteensovittaminen. HUS määrittelee Vantaan osuuden laskennallisesti koko HUS:n tasolla, mikä johtaa usein pienempään osuuteen kuin mitä Vantaan todellinen toteutuma tulee olemaan. Vantaalla budjetoidaan ottaen huomioon myös Vantaan oma erikoissairaanhoidon toteutumatieto. Vantaan sosiaali- ja terveystoimi on pyrkinyt esittämään ja budjetoimaan erikoissairaanhoidon realistisesti ennakoitun toteutuman mukaan.

Sosiaali- ja terveystoimi pyrkii yhdessä HUS:n kanssa kehittämään kuntaneuvottelumenettelyä vastaamaan paremmin esiintyviin haasteisiin. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimen johto pitää HUS:n vantaalaisten luottamushenkilöiden kanssa kokouksia, joissa keskustellaan Vantaan ja HUS:n yhteistyöstä. Lautakunnan varsinaisissa kokouksissa HUS:n asiat ovat usein esillä selostuksina ja keskusteluina.

Erikoissairaanhoidon lähetteitä vähennetään lisäämällä erikoislääkärivastaanottoja terveysasemilla.

Lisäksi neuvoloissa on osaamista parannettu ja hankittu mm. ultraäänilaitteita, jotka vähentävät läheteiden määrää erikoissairaanhoidon. Kaikkein sairaimpia potilaita hoidetaan listamallilla, jossa taataan potilaalle omalääkäri ja omahoitaja. Näin hoi-

don jatkuvuus paranee ja tämä vähentää erikoissairaanhoidon päivystykseen ja poliklinikoille lähettämistä.

Ilta vastaanotto toiminta on jo aloitettu neuvolapalveluissa ja kunhan vaikutukset kartoitetaan, voidaan arvioida toiminnan laajentamisen hyötyjä.

Tarkastuslautakunta:

18. Suun terveydenhuollon liikelaitos on onnistunut parantamaan tuottavuuttaan. Mitarina on käytetty tuotettujen suoritteiden määrää henkilötyövuotta kohden. Tuottavuus on kasvanut kymmenen prosenttia liikelaitoksen toiminnan (2010–2015) aikana. Alijäämän kattaminen edellyttää toiminnan tehostamista edelleen. Asiakasmäärän kasvu on aiheuttanut painetta pysyä hoitotakuun edellyttämässä aikarajoissa kiireettömässä hammashoidossa.

Selvitys kohtaan 18:

Suun terveydenhuollon liikelaitos toteaa, että suun terveydenhuollossa on otettu käyttöön 2016 alkuvuodesta aikakattojärjestelmä yhtenäistämään eri hoitokokonaisuuksiin käytettävää aikaa. Jonojärjestelmästä on luovuttu huhtikuun 2016 lopussa, millä on pyritty vaikuttamaan läpinäkyvyyteen sekä helpottamaan ajanvarauskäytäntöjä. Syksyllä 2016 suun terveydenhuollon liikelaitoksessa pilotoidaan monihuone-toimintaa, jonka on tarkoitus laajentua kattamaan koko Vantaan alue 2017 vuoden aikana suurimmissa hoitoloissa.

Vantaan kaupunki on irtisanonut SEHYK-sopimuksen 6/2016 suun terveydenhuollon liikelaitoksen linjauksen mukaisesti. Tällä on pyritty suoriin kustannussäästöihin ja oman erityisosaamisen kasvattamiseen sekä turvaamaan täyden palvelun suun terveydenhuolto vantaalaisille.

Suun terveydenhuolto on ottamassa uusia sähköisiä asiointipalveluita käyttöön syksyn 2016 aikana, joilla edelleen helpotetaan yhteydenottoa sekä mahdollistetaan lähitulevaisuudessa etäasiointi myös suun terveydenhuollon ammattilaisille suoraan.

Vuoden 2017 toimenpidetilaus tulee kasvamaan 1,5 %. Lisäksi nykyisestä palvelusopimuksesta puuttuva liikkumavara otetaan uudestaan käyttöön. Ennusteen mukaan suun terveydenhuollon alijäämä tulee vähenemään huomattavasti ja liikelaitoksen tuottavuus on noussut koko vuoden tasolla yli 6 % ja huhtikuusta alkaen 10 %.

Tarkastuslautakunnan suosituksiin saadut kommentit sekä muut arviointikertomukseen tulleet kommentit

Arviointikertomuksen kohta 1.4 Määrärahoja koskevien sitovien tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan suositus (s. 18):

”Sitovien tavoitteiden mittaroinnissa tapahtuneesta hyvästä kehityksestä huolimatta mittareihin tulee edelleen kiinnittää huomiota. Tavoitteet ovat osa toimintakertomusta, mikä puolestaan on osa tilinpäätöstä vuodelta 2015, joten tavoitteiden toteutuminen on pystyttävä raportoimaan. Sitovien määrärahatavoitteiden toteutumiseen tulee kiinnittää huomiota”.

Taloussuunnittelun vastaus:

Taloussuunnittelu toteaa, että sitovien tavoitteiden mittarointia on pyritty kehittämään viime vuosina yhteistyössä toimialojen kanssa. Tarkastuslautakunnan arvion mukaan sitovien tavoitteiden mittarointi on kehittynyt aiemmasta, mikä vaikuttaa myös tavoitteiden edistämiseen ja seurattavuuteen. Taloussuunnittelu on tiivistänyt yhteistyötään strategialuottamustoimikomiteoiden kanssa, ja mittarointia ollaan kehittämässä edelleen arviointikertomuksen 2015 havainnot huomioiden. Erityistä huomiota tullessaan kiinnittämään siihen, että tavoitteet ovat vaikuttavissa ja raportoitavissa talousarviovuoden aikana. Talousarvion sitovat määrärahasot esitetään selkeästi eriteltynä talousarviossa, ja talousarviovuoden aikana tehtävät muutokset kohdentuvat nimenomaan sitoviksi määriteltyihin määrärahoihin. Poikkeamat alkuperäiseen ja muutettuun talousarvioon nähdessä esitetään tilinpäätöksen toimintakertomusosiossa.

Arviointikertomuksen kohta 5.1 Omistajaohjaus ja konsernistrategia

Tarkastuslautakunnan suositus (s. 49):

”Kunnan taloudessa ja toiminnassa korostuu uudessa kuntalaissa konserninäkökulma. Uudistaessaan konserniohjeistusta kaupungin tulisi selkeästi määritellä tarkastuslautakunnan rooli, jotta tarkastuslautakunta voisi toteuttaa lakisääteistä tehtäväänsä kaupunginvaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden arvioijana koko konsernissa”.

Konsernipalveluiden vastaus:

Konsernipalveluilla ei ole tekstiin kommentoitavaa.

Arviointikertomuksen kohta 5.2 Tietohallinto

Tarkastuslautakunnan suositus (s. 49):

”Olisi hyvä, että tietohallinnon kehittämishankkeissa tuottavuuden nousu osoitettaisiin myös jälkikäteen”.

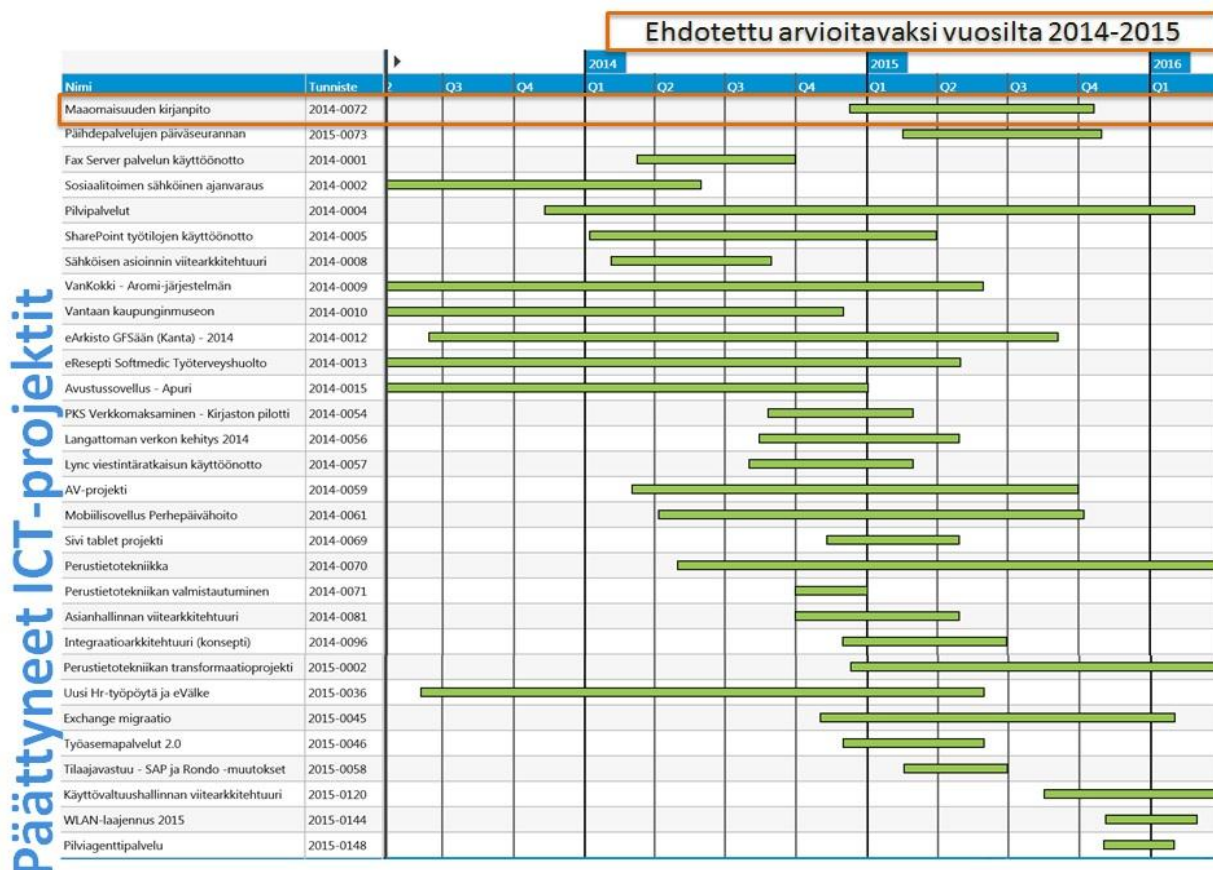
Tietohallinnon vastaus:

Tietohallinnon ohjausryhmä hyväksyi 04/2016 kokouksessaan tietohallinnon valmisteleman Vantaan kaupungin projektimallin päivityksen. Projektimallia päivitettiin siten, että se sisältää jatkossa automaattisesti päättyneiden ICT-projektien saavutettujen hyötyjen raportoinnin. Projektit päättyvät lopetuspäätökseen (PP4). Ennen tätä laaditaan projektin loppuraportti. Loppuraportti sisältää tarvittavat mittarit ja seuranta-ajan hyötyjen seurantaa ja jälkiarviointia varten. Investoinnit arvioidaan pääsääntöisesti 1 – 3 vuotta projektin päättymisen jälkeen, jolloin laskennalliset tuotot ovat realisoituneet.

Vuoden 2016 aikana arvioidaan vuonna 2014 – 2015 päättäneistä projekteista seuraavat investointikohteet:

- o Maaomaisuuden kirjanpito, omistaja Leea Markkula-Heilamo
- o Perhepäivähoidon mobiilisovellus, omistaja Sole Askola-Vehviläinen
- o Kirjastojen PKS verkkomaksaminen, omistaja Mikko Vainio
- o Sähköinen toimeentulotuki, omistaja Anna Cantell-Forsbom

Arvioinnin yhteydessä verrataan syntyneitä tuottoja investoinnin perusteena olleeseen BusinessCase laskelmaan.

Arviointikertomuksen kohta 6.2 Kehärata

Arviointikertomuksen johtopäätökset (s. 54):

Kehäradan käyttöönoton myötä radanseudun houkuttelevuus tulevaisuuden rakennus- ja asuinalueena on kasvanut. Erityisesti tämä nousi esiin asuntomessututkimuksen palautteessa. Kehärata on myös pääkaupunkiseudun ja erityisesti Vantaan merkittävä liikenneyhteyksien parannus. Rakentaminen on ollut suuri ja kallis investointi, mutta se on nähtävä maankäytön tehostamisen mahdollistajana ja sijoituksena tulevaisuuteen.

Arviointikertomuksen suositukset (s. 54):

Linjauudistuksen jälkeen esiin nousseita katvealueiden ongelmia tulee seurata.

Toimialan vastaus:

Kehäradan liityntälinjaston käyttäjämääriä ja palautetta seurataan aktiivisesti yhteistyössä HSL:n kanssa. Vuoden liikennöinnin jälkeen kehärata ja liityntälinjat ovat tulleet joukkoliikenteen säännöllisille käyttäjille tutuiksi. Tilanne on siten vakiintunut ja käyttöönottovaiheen karikot ovat jo takana. Mahdollisia jäljelle jääneitä aikataulu- ja linjastopuutteita voidaan parantaa saadun palutteen perusteella.

Arviointikertomuksen kohta 6.3 Rakennusvalvonta

Arviointikertomuksen johtopäätökset (s. 57):

Rakennusvalvonnan tulosalueen työmäärää lisäsi huomattavasti erittäin kiivaana Vantaalla jatkunut rakentaminen. Kova rakennusvauhti heijastui positiivisesti myös rakennusvalvonnan tulosalueen talouteen sillä rakennusvalvonnan toimintakate oli yli 1,2 miljoonaa euroa arvioitua parempi.

Tärkeä asiakaspalvelun sujuvoittamiseen ja tuottavuuden kohottamiseen tähtäävä toimenpide rakennusvalvonnassa on ollut siirtyminen sähköiseen lupamenettelyyn ja yhden luukun periaatteeseen. Sähköinen asiakaspalvelu ja yhden luukun periaate on ollut käytössä pientalorakentamisen osalta jo marraskuusta 2014 ja vuoden 2015 marraskuussa käytäntö laajeni kaikkea rakentamista koskevaan lupamenettelyyn. Asiakas saa lupapiste.fi nettiosoitteessa kaiken rakennuslupaan liittyvän palvelun. Asiakas asioi vain rakennusvalvonnan lupaneuvonnan kanssa ja rakennusvalvonta hoitaa tarvittavien lausuntojen hankkimisen rakennuslupahakemukseen, joten asiakas saa tarvitsemansa palvelun yhden luukun kautta. Tämä tehostaa lausuntomenettelyjä ja vähentää varsinaisia asiakaskäyntejä. Palvelua kehitetään edelleen entistä monipuolisemmaksi.

Vantaan asuntomessualueesta tehty digitaalinen 5D-mallinnos ja sen edelleen kehittäminen ja mallinnuksen laajentaminen koko Vantaan aluetta koskevaksi on tuomassa jatkossa uudenlaisia mahdollisuuksia rakennetun ympäristön suunnitteluun ja rakentamisen vaikutusten ennakointiin. Mallin avulla on mahdollisuus tarkastella mallinnetun alueen rakennuksia, katuja ja viheralueita oikeissa mittasuhteissa. Malliin on tarkoitus tulevaisuudessa liittää uusien rakennusten ja rakennettavan ympäristön

erilaiset suunnitelmat, jolloin voidaan hahmottaa miten alue muuttuu, kun uudet rakennukset sijoittuvat ympäristöön. Malli on kehitetty avoimeksi, joten se tarjoaa myös kansalaisille mahdollisuuden nähdä eri rakennushankkeiden vaikutuksia omaan ympäristöön.

Arviointikertomuksen suositukset (s. 57):

Rakennusvalvonnan tulee seurata palvelun toimimista voimakkaan kysynnän aikana sekä niissä tapauksissa, joissa asiakas joutuu käyttämään muuta kuin sähköistä asiakaspalvelua.

Toimialan vastaus:

Vantaan rakentamisen tahti on vain kiihtynyt. Kesäkuun 2016 loppuun mennessä oli luvitettu yli 3600 asuntoa, kun normaalivuoden määrä on ollut alle 2000 ja MAL tavoite 2400 asuntoa koko vuoden aikana. Asuntotuotanto on siten kolmikertainen "normaalivuoteen" nähden ja ylittää MAL tavoitteen kaksinkertaisesti. Toistaiseksi rakennusvalvonta on kyennyt vastaamaan kysyntään pieniä viiveitä lukuun ottamatta. Henkilöstön määrää on kuitenkin nostettava jonkin verran suunnitellusta.

Rakennusvalvonta seuraa jatkuvasti palvelunsa kehittymistä. Rakennusvalvonnan kaikille asiakkailleen (3800 kpl) tekemä asiakastyytyväisyyskysely antoi hyvän tuloksen. Vastauksia tuli noin 450. Avoimia vastauksia saatiin noin 200. Yhdessäkään vastauksessa ei viitattu tai vaadittu kirjallista rakennusvalvontapalvelua. Lupakäsittely siirtyi kaikilta osiltaan sähköiseksi 1.11.2015 ja pientalojen osalta jo 1.1.2014. Työmaiden katselmustoiminta siirtyy sähköiseksi 1.1.2016.

Arviointikertomuksen kohta 6.4 Varikko

Arviointikertomuksen johtopäätökset (s. 60):

Varikon nykyinen keskitetty oma pieni tilaajayksikkö ja yhtenäinen ajoneuvohallinta on hyvä säilyttää kaupungilla. Keskittämisen myötä kaupungilla on yhtenäiset käytännöt ajoneuvokalustoon liittyvissä asioissa. Samalla muodostuu kokonaiskuva kaluston määrästä ja kustannuksista, jolloin voidaan tehostaa kaluston yhteiskäyttöä ja ajoneuvojen käytön ja siihen liittyvien kustannusten seuranta ja valvontaa. Varikko tekee tiivistä yhteistyötä muiden toimialojen kanssa. Ajoneuvojen hankinnassa on yhä tärkeämmäksi nousseet ympäristökriteerit.

Ajoneuvojen paikkatietojärjestelmä tehostaa ajoneuvojen käyttöä. Järjestelmän tietoa on avattu myös kuntalaisten käyttöön katujen talvikunnossapidon seurantaan liittyen.

Arviointikertomuksen suositukset (s. 60):

Tarkastuslautakunta suosittelee jatkossakin hyödyntämään paikkatietojärjestelmän tietoja myös kuntalaisten informoinnissa.

Toimialan vastaus:

Kuntalaisen kannalta ajoneuvojen seurantajärjestelmä mahdollistaa myös esim. talviylläpitokaluston seurannan, jolloin internetin välityksellä näkee kaupungin ja sen palvelutuottajien auras- tai hiekoituskaluston ajantasaisen sijainnin. Tästä palvelua on tarkoitus jatkossa muodostaa pysyvä.

Arviointikertomuksen kohta 7.2 Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy

Tarkastuslautakunta (s. 64):

”Taloustavoitteena oli nettotulos 100 000 euroa ja muina tavoitteina täyttöaste, opiskelijoiden työllistyminen ja jatko-opinnot, opintojen keskeyttäminen ja ylläpitäjän antama arvosana toiminnasta asteikolla 1–5”.

Asetetut tavoitteet toteutuivat opintojen keskeyttämisestä lukuun ottamatta. Keskeyttämisen lisääntymiseen vaikutti ennakoitua suurempi opiskelijamäärä ja erityisesti aikuisopiskelijoiden keskeyttämisen lisääntyminen, mikä johtuu koko kaupan alan vaikeasta taloudellisesta tilanteesta. Tavoitteiden toteutuminen ilmenee kohdasta 1.5.”

Toimialan vastaus:

Vaikka opintojen keskeyttämisaste nousi vuonna 2015, se on Mercuriassa edelleen erittäin alhainen. Luku tulee suoraan tilastokeskuksen aineistoista ja siihen vaikuttaa myös heti opintojen aloitusvaiheessa tapahtuvat muutokset. Tavoitetaso on asetettu erittäin korkealle ja sen saavuttaminen tulee olemaan haastavaa myös tulevaisuudessa. Vuoden 2016 tiedot eivät ole vielä valmistuneet.

Opiskelijoiden työllistymistavoite on asetettu myös korkealle tasolle. Vaikea työllisyystilanne ja negatiiviset uutiset kaupan alalta (mm. Anttilan konkurssi, Stockmannin yt-neuvottelut) ovat vaikuttaneet työssäoppimispaikkojen saamiseen ja osaltaan myös opiskelijoiden työllistymiseen. Pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa tilanne on kuitenkin huomattavasti muuta Suomea parempi. Vuoden 2016 tiedot eivät ole vielä valmistuneet.

Tarkastuslautakunta (s. 64):

”Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n taloudelliset tulokset ovat viime vuosina olleet selvästi ylijäämäisiä ja yhtiön taloudellinen asema on vakaa. Oppilaitoksen vuosittainen liikevaihto on ollut vuosina 2012–2015 noin seitsemän miljoonaa euroa. Vuonna 2015 Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Osakeyhtiön taseeseen on kertynyt aiempien tilikausien ylijäämää noin kymmenen miljoonaa euroa (lukuun laskettu mukaan 2015 kertynyt ylijäämä). Suurin tuloerä on vuosittain ollut koulutuspaikkakiintiön perusteella maksettava valtionosuus, josta on kertynyt vuosittain lähes 90 prosenttia koko tuloerästä. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vuosille 2013 ja 2014 supistettiin valtion osalta, kun koulutuspaikkojen yksikköhintojen indeksikorotukset jäädettiin ja lisäksi yksikköhintoihin tehtiin pieniä leikkauksia.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta uudistetaan edelleen jatkossa, mutta vielä ei ole tarkkaa tietoa miten uudistus tapahtuu. On todennäköistä, että ammatillisen koulutuksen valtiolta saama rahoitus tulee jatkossa edelleen vähenemään. Kauppi-
aitten Kauppaoppilaitos Oy pyrkii koko ajan tehostamaan toimintaansa ja varautuu
valtionrahoituksessa odotettavissa oleviin muutoksiin. Oppilaitos kehittää muun mu-
assa koko ajan uusia koulutustuotteita asiakaspinnan laajentamiseksi ja samalla on
myös toteutettu hillittyjä kustannussäästöjä.”

Toimialan vastaus:

Vuonna 2017 toteutetaan ammatillisen peruskoulutuksen säästöohjelman suurin
leikkaus. Kesän aikana on leikkauksen määrää vielä lisätty. Leikkauksen seurauksena
valtionosuusrahoitus pienenee noin 12 %. Koulutuksen järjestäjä saa päättää, toteut-
taako se säästöt pienemmällä yksikköhinnalla vai opiskelijamäärää vähentämällä.
Mercuria toteuttaa koulutustakuuta ja pitää opiskelijamäärän (710) ennallaan. Tä-
män lisäksi Mercuriassa on jatkettu maltillista säästöohjelmaa.

Tarkastuslautakunnan suositus (s. 67):

”Tarkastuslautakunta kannustaa jatkamaan hyviä tuloksia tuottanutta kehitystyötä ja
hakemaan edelleen uusia keinoja, joilla varaudutaan talouden kiristymiseen.”

Toimialan vastaus (täydennys vastaukseen lautakuntakäsittelyjen jälkeen):

Kauppi-
aitten Kauppaoppilaitos Oy:n lukuvuoden 2016 – 2017 painopistealueena on
digitaalisuuden ja tiimityöskentelyn kehittäminen. Erityisesti opettajien ohjausval-
miuksia kehitetään vastaamaan uutta opettajuutta. Talouden kehittymistä seurataan
erityisen tarkasti.

Arviointikertomuksen kohta 7.4 Varhaiskasvatus

Tarkastuslautakunta (s.71):

”Varhaiskasvatuksen strateginen tavoite on kasvattaa yksityisessä varhaiskasvatuk-
sessa olevien lasten osuutta yli 12 prosenttiin vuonna 2016. Yksityisistä varhaiskasva-
tuspalveluista ostopalvelusopimuspäivähoidosta tullaan luopumaan kesään 2016
mennessä ja palvelusetelipäivähoitoa puolestaan tullaan edelleen lisäämään. Van-
taalle valmistui vuonna 2015 kolme uutta yksityistä palvelusetelipäiväkotiä ja vuonna
2015 varhaiskasvatuksessa olevista lapsista noin 11 prosenttia oli yksityisessä var-
haiskasvatuksessa (noin seitsemän prosenttia vuonna 2014). Palvelusetelipäivähoi-
don osuuden kasvattamisella varhaiskasvatuksen tulosalue pyrkii palvelutarjonnan
monipuolistamiseen, kaupungin investointikulujen vähentämiseen ja myös tuotta-
vuuden lisäämiseen.

Palvelusetelipäiväkodit ovat Vantaalla yksityisen sijoittajan rakentamia ja kaupunki
säästää näin investointikustannuksissa. Lisäksi kuuden suurimman kaupungin päivä-
hoidon kustannusvertailussa todettiin, että Vantaalla, Tampereella, Turussa ja Oulus-
sa vuonna 2014 palvelusetelijärjestelmän kustannukset lasta kohden laskettuina oli-
vat kunnallisen päivähoidon kustannuksia alhaisemmat.”

Toimialan vastaus:

Arviointikertomuksessa on sisältöosassa viitattu palvelusetelipäivähoidon alhaisempiin kustannuksiin kunnalliseen päivähoitoon nähden (Kuuden suurimman kaupungin lasten päivähoiton palvelut ja kustannukset vuonna 2014). Kuusikkoraportissa 2015 todetaan seuraavaa: Kuusikkoraporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä järjestetyssä päivähoidossa sekä osin myös ostopalvelupäivähoidossa asiakkaat maksavat oman osuutensa palvelusta (asiakasmaksu) suoraan palvelun tuottajalle. Siten näiden palvelujen kustannukset ovat kunnalle netto-kustannuksia eikä niitä voi suoraan verrata raportissa esitettyihin kunnallisen päivähoiton kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. Tämän lisäksi kunnallisen ja palvelusetelipäivähoidon kustannuksiin vaikuttaa olennaisesti se, että suurin osa tukea tarvitsevista lapsista ohjautuu kunnalliseen päivähoitoon. Erilaisiin tukitoimiin käytetään vuositasolla Vantaalla n. 7,9 M€.